

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ได้ร่วมกันเป็นภารกิจดีสมัยสุขทัยเรื่องหนึ่งที่ถือได้ว่า มีอิทธิพลต่อความเชื่อ และการดำเนินชีวิตของคนไทยในสังคมมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้เนื่องจากที่ปรากฏนั้น เป็นการ เรื่องความเชื่อเกี่ยวกับการเดินทางตามเกิดของสัตว์ใน 3 ภูมิ คือ กามภูมิ รูปภูมิ และอรุปภูมิ ซึ่งเป็นผลมาจากการประพฤติปฏิบัติของคนเองเมื่อครั้งยังเป็นมนุษย์ สะท้อนไปสู่การรับผลบุญผล กรรมของตนที่ได้กระทำไว้ และความเชื่อดังกล่าวอีกที่เป็นแรงผลักดันให้มนุษย์ยึดถือและปฏิบัติ ตนเองอยู่ในหลักธรรมของพุทธศาสนา ตลอดจนกราบไหว้ของสังคม ทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ ในสังคมได้อย่างมีความสุข “ไดรภูมิพระร่วงเดินมีเชื่อว่า เทภุมิกตา หรือ ไดรภูมิกตา แต่เนื่องจาก มีหนังสือที่เขียนเกี่ยวกับเรื่องไดรภูมิหลายฉบับด้วยกัน ทั้งเขียนด้วยภาษาไทย เขมร และลาว ดังนั้นเพื่อให้แตกต่างกันฉบับอื่น และเพื่อให้เป็นที่เข้าใจได้ง่าย ๆ ว่าหมายถึงฉบับใด และเพื่อ เป็นการเฉลิมพระเกียรติพระมหาชนชัยราชวงศ์พระร่วง สมเด็จฯ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ผู้ทรงเป็นนายกหน้าพระสมุดแห่งชาติ จึงทรงเปลี่ยนชื่อเป็น “ไดรภูมิพระร่วง” ในการพิมพ์ครั้งแรกเมื่อ ปี พ.ศ. 2455” (วันเนาว์ ழุเด็น, 2527. หน้า 29)

เนื้อเรื่องของตีรภูมิพระร่วงดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นนั้นประกอบด้วย "คากานมสกาрабาน" แผนกเดิม การจำแนกภูมิทั้งสาม ลักษณะการปฏิสนธิในภูมิทั้งสาม ลักษณะภูมิต่าง ๆ คุณสมบัติของผู้ไปเกิดในภูมิต่าง ๆ ตั้งแต่ นรกร ดิรัจชาน เปรต อสุรกาย มุนชย์ สวรรค์ และพรหม การเวียนว่ายตายเกิดของมนุษย์ในนรภูมิต่าง ๆ ลักษณะของจักรวาล การแตกดับของภูมิทั้งสาม กำเนิดโลกใหม่ ความจำเป็นที่ต้องมีผู้นำ ความไม่เที่ยงของสรรพสิ่ง และ การปฏิบัติเพื่อบรรลนิพพาน" (พิชิต อัคค尼ฯ, 2536, หน้า 46)

จากเนื้อหาดังกล่าวนี้เองที่มีอิทธิพล ต่อการดำเนินธุรกิจของคนในสังคม อันเป็นความเชื่อที่สืบทอดมาจนถึงปัจจุบันในด้านรูปแบบ ของคำสอนทางพระพุทธศาสนา ที่มุนชย์ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งยังเป็นสิ่งที่บรรลุสังคมให้มีความสงบสุข มาตลอดทุกยุคทุกสมัย นอกจากจะมีอิทธิพลต่อมุนชย์และสังคมดังที่ได้กล่าวแล้วนั้น ได้ร่วมมิ-ประวัติยังมีความสำคัญต่อการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ทั้งด้านความเชื่อ ศาสนา ภาษาและวรรณคดี

เนื่องจากเป็นวรรณคดีที่ผ่านการคัดเลือก กลั่นกรอง และสืบคันมาเป็นอย่างต่อเนื่องที่ สนิท ตั้งทวี กกล่าวว่า “นับว่าเป็นหนังสือวรรณคดีเล่มแรกที่เกิดจากการค้นคว้า (วิจัย) จากคัมภีรพระพุทธศาสนาถึง 30 คัมภีร์ จึงนับว่าเป็นหนังสือที่มีหลักฐานในการแต่ง เหมาะที่จะนำไปอ้างอิงได้” (สนิท ตั้งทวี, 2528. หน้า 40) หรือที่ เกษม ขนาบแก้ว กล่าวถึงไตรภูมิพระร่วงไว้ว่า “ไตรภูมิพระร่วง เป็นพระราชพิพธ์ของพระมหาธรรมราชาลีไทย (พญาลีไทย) เป็นวรรณคดีทางพระพุทธศาสนาเรื่องแรกที่เขียนขึ้นจากการค้นคว้าความจากคัมภีร์ต่าง ๆ ทางพระพุทธศาสนา (ส่วนมาก เป็นคัมภีร์ขั้นบรรณาถ) ไม่น้อยกว่า 30 คัมภีร์ จึงนับว่าเป็นวรรณคดีเรื่องแรกของไทยที่มี ลักษณะเป็น “วิทยานิพนธ์” (เกษม ขนาบแก้ว, 2540. หน้า 88)

จากการค้นคว้าคัมภีร์ทางพุทธศาสนาหลาย ๆ เด่น จนมาเป็นไตรภูมิพระร่วงนี้เองที่แสดง ให้เห็นถึงคุณค่าของวรรณคดีเรื่องนี้ ทั้งด้านที่ใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ หรือ ด้านของการใช้ภาษา ที่ถ่ายทอดออกมายังเห็นถึงภาพพจน์ที่ต้องการกล่าวถึงได้เป็นอย่างดี ดังที่ ทรัพย์ ประกอบสุข กล่าวว่า “ในแง่ของวรรณคดินั้น ไตรภูมิพระร่วง จะเป็นแบบทุกของวรรณคดี เรื่องต่าง ๆ เกือบทุกเรื่อง เป็นเบื้องต้นของการคิด และการบันดาลใจให้เกิดศิลปินนำไปแต่ง หนังสือของตน และเขียนรูปภาพตามผนังใบสถาศala ตลอดจนสำนวนเปรียบเทียบไปใช้ใน วรรณคดีหลายเรื่อง สำนวนเปรียบเทียบสำนมาก จะได้จากไตรภูมิพระร่วง เช่น ผ่อนหนึ่นก่อนประต ขอให้ตกนรกภูมอาเจ ยินดีดังได้ไฟฟลัชหัววัน เสียงเหมือนนกรวีก เกี่ยวกับน้ำเป็นพระม- ลูกพัก ๆ ฯ” (ทรัพย์ ประกอบสุข, 2529. หน้า 69) หรือที่ สมม ครุฑเมือง กล่าวถึงไตรภูมิพระร่วงไว้ว่า “หว่าใจที่สำคัญของไตรภูมิพระร่วงคือ การแสดงให้ได้สำนึกถึงความจริงที่ว่า “ฝูงสัตว์ ทั้งหลายอันเกิดในไตรภานี้ แม้ว่ามีศักดิ์สมบัติคือ คือดังว่าพระมหาจารพรรดิราชันนั้นคือ ดังพระอินทร์เจ้าไตรตรึงษ์พิภพก็คือ ดังพระพวนนก็คือ ทั้งนี้เป็นยืนอยู่มั่นคงในยศศักดิ์สมบัติได้โดย ลักษณะ เทียรย่อมรู้จิบหายรู้จิบพากจากสมบัตินั้นแล” ดังนั้น อุดมการณ์ของไตรภูมิ- พระร่วง มุ่งให้หลุดพ้นจากการเรียนว่ายาวยเกิด คือการนิพพานโดยให้ปฏิบัติตามหลักธรรมของ พระพุทธเจ้า” (สมม ครุฑเมือง, ม.ป.ป. หน้า 232) จากคำกล่าวข้างต้นจะเห็นว่าไตรภูมิพระร่วง ทรงไว้ซึ่งคุณค่านานัปการไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าวรรณคดีเรื่องอื่น ๆ

เป็นที่น่าสังเกตว่า อิทธิพลด้วยความเชื่อที่ปรากฏในไตรภูมิพระร่วงนั้นยังคงสืบเนื่องมาสู่ ยุคปัจจุบันได้อย่างไม่เสื่อมคลาย โดยเฉพาะความเชื่อในเรื่องเกี่ยวกับพญมิทั้ง 3 และการ เวียนว่ายาวยเกิดโดยอ่างแนวแน่น ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากการเผยแพร่ของไตรภูมิพระร่วงนั้น ออกมายัง รูปแบบทางศาสนา อีกทั้งเนื้อหาที่ปรากฏมีส่วนที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับความเชื่อของมนุษย์ที่มี มาแต่ตั้งเดิมเกี่ยวกับการนับถือภูดิetyà ภูมิปัญญา เป็นผลให้ไตรภูมิพระร่วงยังคงมีอิทธิพลต่อ

สังคมไทยมานานถึงปัจจุบัน แต่หากจะตามถึงความเป็นมาของความเชื่อต่าง ๆ เหล่านี้ว่ามาจากที่ใด มีที่มาที่ไปอย่างไร ก็คงจะมีผู้รู้เพียงไม่กี่คนเท่านั้นที่จะรู้อย่างละเอียดลึกซึ้ง และสามารถอธิบายเรื่องราวได้ ด้วยเหตุที่ในสังคมปัจจุบันจะหาผู้ศึกษาได้รุ่มเรื่องร่วงอย่างแท้จริงนั้นยังน้อยมาก จึงสาเหตุที่คงจะมาจากการประ拔 ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการใช้ภาษาที่เป็นคำใบภูน คำยืมและคำที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ทำให้สักค่อนข้างยากหรือ น่าเบื่อหน่ายในการที่จะศึกษา ดังที่ นิยะดา เหล่าสุนทร กล่าวว่าไว้ว่า “นับตั้งแต่นั้นมา ไตรภูมิ พระร่วงก็เป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย แต่อุปสรรคสำคัญอย่างหนึ่งของการศึกษาวรรณกรรมเรื่องนี้ ก็คือ ภาษา ซึ่งประกอบด้วยโบราณศัพท์เป็นจำนวนมาก และสำวนซึ่งปัจจุบันไม่มีที่ใช้แล้ว” (นิยะดา เหล่าสุนทร, 2543, หน้า 12) หรือที่ ประเสริฐ ณ นคร กล่าวว่า “ไตรภูมิกถา (ไตรภูมิ พระร่วง) เป็นวรรณคดีสมัยสุโขทัย และเป็นวรรณคดีทางพระพุทธศาสนาที่สำคัญเลิศแห่งนี้ ของไทย ซึ่งพระมหาธรรมราชาที่ 1 (พญาลิไท) ทรงนิพนธ์ขึ้นเมื่อ พ.ศ. 1888 เพื่อเผยแพร่พระพุทธศาสนา ดังนั้นคำศัพท์ในไตรภูมิกถาส่วนใหญ่จึงเป็นคำโบราณ คำภาษาถิ่น คำศัพท์ในพระพุทธศาสนา และยังมีคำบาลี สันสกฤต เย็นรือกัดวย” (ประเสริฐ ณ นคร, 2544, หน้า 1) ด้วยสาเหตุดังกล่าว จึงทำให้มีค่อนข้างมีความสนใจที่จะศึกษาไตรภูมิพระร่วงเท่าใดนัก ไตรภูมิพระร่วงจึงเป็นเสมือนเพชรน้ำเงินที่มีอยู่ในตม และด้วยเหตุที่อุปสรรคของการศึกษา วรรณคดีเรื่องนี้คือ ภาษาซึ่งเป็นภาษาคำโบราณ คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา และคำยืม ทั้งที่เป็นภาษาบาลี สันสกฤต ภาษาเย็นร แต่คุณค่าและเนื้อหาสาระของหนังสือไตรภูมิพระร่วงล้วนน่า ศึกษาค้นคว้า เพราะนอกจากจะให้ความรู้ทางพระพุทธศาสนาที่ลึกซึ้งแล้วยังให้ความรู้ทางด้านอักษรศาสตร์ ภาษาศาสตร์ สังคมศาสตร์ แพทยศาสตร์ และlogicศาสตร์เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าคำยืมทุกประเภทที่ปรากฏในไตรภูมิ พระร่วง ซึ่งจะช่วยทำให้ทราบชนิดของคำยืมและความหมายของคำยืมเหล่านั้น อันจะทำให้สามารถเข้าใจเนื้อหาวรรณคดีเรื่องนี้ได้อย่างแจ่มแจ้งและละเอียดลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. ทราบคำยืมที่ปรากฏในไตรภูมิพระร่วง
2. วิเคราะห์คำยืมที่ปรากฏในไตรภูมิพระร่วง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าจะให้ประโยชน์ดังนี้

1. ทำให้รู้ความหมายของคำยีมที่ปรากฏในตระกูมิพระร่วง
2. ทำให้รู้ที่มาของคำยีมและประเพาท์ของคำยีมที่ปรากฏอยู่ในตระกูมิพระร่วง
3. ทำให้เข้าใจเนื้อหาของตระกูมิพระร่วงได้อย่างแจ่มแจ้งและละเอียดลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น
4. เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนเกี่ยวกับคำยีม ทั้งในระดับนวยมศึกษาและ

อุดมศึกษา

5. เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับคำยีมในวรรณคดีเรื่องอื่นๆ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ขอบเขตด้านข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์คำยีมในหนังสือตระกูมิพระร่วง

ของพญาลิไทย ฉบับสำนักพิมพ์ ศิลปานบรรณาการ

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. ในการศึกษาคำยีมที่ปรากฏในตระกูมิพระร่วง ของพญาลิไทย จะจำแนกประเภทของคำตามที่มาของคำ ดังนี้

- 1.1 คำภาษาบาลี
- 1.2 คำภาษาสันสกฤต
- 1.3 คำที่เป็นทั้งภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต
- 1.4 คำภาษาเขมร
- 1.5 คำภาษาอื่น ๆ

2. ในการศึกษาลักษณะการนำคำยีมมาใช้ภาษาไทยในตระกูมิพระร่วง จะจำแนกประเภทการนำคำยีมมาใช้ในลักษณะดังต่อไปนี้

- 2.1 คำมูล
- 2.2 คำสมาน
- 2.3 คำสนธิ
- 2.4 คำประสม
- 2.5 คำชื่อ
- 3.6 คำรำ

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การเก็บรวบรวมคำยึด จะเก็บรวบรวมตั้งแต่น้ำบานแพนกเป็นต้นไป โดยเก็บคำเฉพาะในข้อความที่เป็นร้อยแก้วเท่านั้น ค่าาและอุณหภูมิจะไม่เก็บมากรวม
2. การเก็บรวบรวมคำยึด จะเก็บคำยึดแต่ละหน้า แต่ละบรรทัดเรียงไปตามลำดับ ทั้งที่เป็นคำ ข้อความ หรือลักษณะที่มีคำยึดปรากฏอยู่ ส่วนคำยึดที่ซ้ำกันจะไม่เก็บมากรวม
3. คำยึดที่มีข้อสันนิษฐาน เมื่อวิเคราะห์จะวิเคราะห์คำที่เป็นข้อสันนิษฐาน
4. คำที่เขียนไม่ถูกต้อง หรือเขียนแบบโบราณ เมื่อรวมจะเขียนหัวคำที่ปรากฏอยู่ในไตรภูมิพระร่วงก่อนและต่อด้วยคำที่ถูกต้อง เช่น อายุชัย อายุชัย หรือ สนุกนิ สนุก เป็นต้น และจะให้นิยามคำ วิเคราะห์ที่มากของคำ เขพะคำที่ถูกต้องตามพจนานุกรมเท่านั้น
5. การยกตัวอย่างข้อความประกอบคำยึดที่รวม คำยึดทุกคำที่รวมจะมี ข้อความที่คำยึดนั้นปรากฏอยู่ประกอบไว้ต่อน้ำท้าย โดยการระบุเลขลำดับบรรทัดไว้ด้วย
6. การให้นิยามความหมายคำ จะให้ความหมายคำที่สัมพันธ์กับบริบทในไตรภูมิพระร่วง
7. คำยึดที่เป็นคำสามาถ คำสนธิ คำประสม คำข้อน คำช้ำ จะแยกคำและให้ความหมายอย่างของคำยึดแต่ละคำ พร้อมบอกที่มากของคำไว้ในวงเล็บ
8. คำยึดที่มีอุปสรรค นิบາต ปัจจัย และอาคมประกอบอยู่ด้วย จะไม่แยกวิเคราะห์ต่างหาก
9. คำยึดที่เขียนเหมือนกันและมีความหมายเหมือนกัน แต่ใช้เนหลายนี้ที่นลายข้อความจะวิเคราะห์เพียงครั้งเดียว

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้นนี้ คณะกรรมการศึกษาค้นคว้าดำเนินตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นศึกษารวบรวมข้อมูล

- 1.1 ศึกษาหนังสือไตรภูมิพระร่วงของพระญาลิไทย ฉบับสำนักพิมพ์ศิลปารณการ
- 1.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำยึด เพื่อเป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า

- 1.3 รวบรวมคำยึดที่ปรากฏในไตรภูมิพระร่วง ของพญาลิไทย โดยใช้หลักการสังเกตคำยึมภาษาบาลีสันสกฤตจากหนังสือพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 และ พ.ศ. 2542 ปทานุกรม บาลีไทยอังกฤษสันสกฤต ฉบับพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาട หนังสือภาษาบาลีสันสกฤตที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย ของ วิสันต์ กูญแก้ว หนังสือพจนานุกรมบาลี-ไทย ฉบับนักศึกษา ของพระอุดรคณาธิการ (ชวนทร สรระคำ) และจำลอง สารพัดนึก หนังสือบาลี-สันสกฤต ที่เกี่ยวกับภาษาไทย ของปรีชา ทิชินพงศ์ หนังสือภาษาบาลี - สันสกฤตในภาษาไทย ของสุภาพร

มากแจ้ง หนังสือหลักภาษาไทยว่าด้วยคำไทย ที่มาจากการบลีและสันสกฤต ของ เอ็ค่อน เล่งเจริญ และหนังสือบลี-สันสกฤตที่สมพนธ์กับภาษาไทย ของ สุจิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ ใช้หลักการสังเกตคำ เช่นราชนั้นสืบทอดนานาภูมิรวมภาษาเขมร ของพระยาอนุมานราชอน หนังสือคำยืนภาษาต่างประเทศ ชุดภาษาเขมรในภาษาไทย ของกตัญญู ญื่น หนังสือพจนานุกรมเขมร (สุรินทร์)-ไทย-อังกฤษ ของ ทะณัน จันทร์พันธ์ และชาติชาย พรมจักรินทร์ และใช้หลักสังเกตคำยืนปะเกทอื่น ๆ จาก หนังสือพจนานุกรม คำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ ของพรทิพย์ แฟรงสุด หนังสือคำยืนภาษาไทย ของ ปิยนิตย์ เปี่ยมงาม แล้วนำคำยืนที่ได้จากการรวมมาตรฐานศอตทบทวนเพื่อให้แน่ใจว่า เป็น คำยืน ชนิดนั้น ๆ พร้อมให้นิยามความหมาย และยกข้อความประกอบ

2. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 นำคำยืนที่รวมรวมมาได้เป็นหน้าที่มาของคำและความหมายจากหนังสือและพจนานุกรม ปทานุกรมฉบับต่าง ๆ และให้ในยามความหมายคำยืน โดยศึกษาความหมายจากหนังสือพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 และ พ.ศ. 2542 หนังสือพจนานุกรมศัพท์วรรณคดี สมัยสุโขทัย ไตรภูมิกาดา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน หนังสือพจนานุกรมพุทธศาสนาฯ ฉบับประมวลศัพท์ พจนานุกรมพุทธศาสนาฯ ฉบับประมวลธรรม ของพระราชวรวนี (ประยุทธ์ ปัญตุโต) ปทานุกรม บาลีไทย อังกฤษ สันสกฤต ฉบับพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระจันทบุรี นฤนาถ หนังสือพจนานุกรมภาษาเขมร ฉบับทันพระยาอุนมานราชธน

2.2 นำคำยืนที่รับทราบมาวิเคราะห์ โดยจัดประเภทคำยืนเป็น 5 กลุ่ม คือ คำภาษาบาลี คำภาษาสันสกฤต คำที่เป็นทั้งภาษาบาลีและสันสกฤต คำเขมร และคำยืนภาษาอื่น ๆ

2.3 นำคำยืมที่รวมรวมมาได้ มาพิจารณาและศึกษาวิเคราะห์วิธีการนำไปใช้ในภาษาไทยในระยะเดือนต่อไปนี้

2.3.1 คำมูล

2.3.2 คำสมาน

2.3.3 คำสันธิ

2.3.4 คำประสม

2.3.5 คำข้อกัน

235 คำข้าว

3. ขั้นสรุปและอภิปรายผล

3.1 สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

3.2 อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า และข้อเสนอแนะ

4. ขั้นเสนอข้อมูล

ในการนำเสนอข้อมูล จะนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ โดยแบ่งเป็น 5 บทดังนี้

บทที่ 1 บทนำ

ภูมิหลัง

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ข้อตกลงเบื้องต้น

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

- ความหมายของไตรภูมิ
- ความเป็นมาของไตรภูมิพะร่วง
- เนื้อหาของไตรภูมิพะร่วง
- คุณค่าของไตรภูมิพะร่วง
- ความหมายของคำยืน
- ประเภทของการยืน
- สาเหตุของการยืน
- ลักษณะของการยืน
- คำยืนที่ปรากฏในภาษาไทย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

- คำยืน
- ไตรภูมิพะร่วง

บทที่ 3 การรวมความคำยืน

บทที่ 4 การวิเคราะห์ค้ายึม

บทที่ 5 สรุปผล อกบปราญผล และข้อเสนอแนะ

- จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

- วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

- สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

- อกบปราญผล

- ข้อเสนอแนะ

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก ดรรชนีค้ายึม

ภาคผนวก ข พระราชนิพัฒน์ของพระมหาราชวราษฎร์ที่ 1 (พญาลิไท)

ภาคผนวก ค ชีดีรอมเนื้อเรื่องไตรภูมิพระร่วง

ภาคผนวก ง รายนามผู้เขียนวาระ

ภาคผนวก จ ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า